

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 32/2021-73

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesta Prešov**, Hlavná 73, Prešov, IČO 00 327 646, zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Hlavná 89, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 24 Cb 138/2019-227 zo 16. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 24 Cb 138/2019-227 zo 16. septembra 2020 **b o l o p o r u š e n é** právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Prešov č. k. 24 Cb 138/2019-227 zo 16. septembra 2020 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Prešov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **680,74 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca proti žalovanému domáhal zaplataenia istiny vo výške 548 704,73 eur z titulu zmluvnej pokuty a náhrady škody spôsobenej dodaním chybného diela – projektovej dokumentácie.

3. Okresný súd nariadil pojednávať na 14. január 2020 o 11.00 h. V predvolaní boli sporové strany upozornené, že v prípade, ak sa na pojednávanie vo veci riadne a včas nedostavia a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlnia, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie. Predvolanie na pojednávanie bolo žalovanému doručované elektronicky 19. decembra 2019. Žalovaný sa na pojednávanie nedostavil, svoju neprítomnosť neospravedlnil. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní navrhol, aby súd o žalobe rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovaného.

4. Okresný súd rozsudkom pre zmeškanie č. k. 24 Cb 138/2019-156 zo 14. januára 2020 žalobe žalobcu vyhovel.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný 18. februára 2020 v plnom rozsahu odvolanie z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia. V podanom odvolaní žalovaný namietal podpis primátorky mesta na podanej žalobe, ako aj jednotlivé skutkové a právne okolnosti vzťahov medzi účastníkmi konania. Zároveň žalovaný z dôvodu právnej istoty okrem odvolania podal aj návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z dôvodu čiastočnej nefunkčnosti počítača, keď nebolo možné zo strany žalovaného zásielky súdu riadne a včas prevziať. Odvolanie, resp. návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie boli podané 18. februára 2020. Oprava počítača bola vykonaná 10. februára 2020.

6. Okresný súd rozhodol uznesením č. k. 24 Cb 138/2019-227 zo 16. septembra 2020 tak, že zrušil rozsudok pre zmeškanie a zrušil uznesenie č. k. 24 Cb 138/2019 z 28. apríla 2020 vydané vyšším súdnym úradníkom, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanie odvolania. Podľa okresného súdu žalovaný preukázal, že z dôvodu čiastočnej nefunkčnosti počítača nemal vedomosť o podanej žalobe a o predvolaní na pojednávanie. Okresný súd uzavrel, že žalovaný zmeškal pojednávanie z ospravedlniteľného dôvodu, preto vydaný rozsudok pre zmeškanie zrušil.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Napadnuté rozhodnutie je podľa sťažovateľa arbitrárne a zjavne neodôvodnené, keďže žalovaný argumentoval len čiastočnou nefunkčnosťou počítača, nie úplnou nefunkčnosťou. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že žalovaný mal možnosť používať aj iný počítač pre potreby svojej elektronickej schránky, keďže čítačka je použiteľná aj v inom počítači. Podľa sťažovateľa je neuveriteľné, aby žalovaný mal nefunkčný počítač od 18. júna 2019 do 18. februára 2020, a to len čiastočne nefunkčný, pričom čiastočná nefunkčnosť sa týkala len používania elektronickej schránky a doručených písomností okresného súdu.

8. Z uvedeného potom sťažovateľ vyvodzuje, že bolo porušené jeho právo uvedené v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd v podaní sp. zn. 1 SprO/239/2021 doručenom ústavnému súdu 19. februára 2021 k sťažnosti uviedol, že odkazuje na vyjadrenie zákonnej sudkyne.

10. Zákonná sudkyňa k veci uviedla, že návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je možné podať iba vtedy, ak strana z ospravedlniteľného dôvodu zmeškala pojednávanie vo veci, čo žalovaný pre účely návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie dostatočne preukázal, pričom technická a programová vybavenosť žalovaného nie je predmetom tohto sporu. Je toho názoru, že zrušením rozsudku pre zmeškanie neboli porušené ústavné práva sťažovateľa.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

11. Zúčastnená osoba, ktorou je A.P.H. ateliér s. r. o., vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 8. februára 2021 uviedla, že ústavný súd v danom konkrétnom prípade nemôže vyhovieť požiadavke vyslovenej sťažovateľom a „tvoriť“ právo a judikatúru prostredníctvom výkladu čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže to nie je účelom predmetného konania, a podobne by tak nemal len na základe akéhosi nesúhlasu sťažovateľa s rozhodnutím všeobecného súdu o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie skonštatovať porušenie základného práva na spravodlivý proces.

12. Posúdenie ospravedlniteľných dôvodov zmeškania pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, je podľa zúčastnenej osoby zákonodarcom zverené súdu prvej inštancie a dané okolnosti má právo posúdiť len všeobecný súd a ide pritom o tzv. voľnú úvahu súdu (samozrejme nie svojvoľnú).

13. Posudzované súdne sporové konanie sa podľa zúčastnenej osoby vcelku javí ako spravodlivé, keďže sťažovateľ má naďalej zachované právo na spravodlivý proces, hoci pripúšťa, že technicky eventuálne už sťažovateľ mohol disponovať právoplatným súdnym rozhodnutím – rozsudkom pre zmeškanie.

14. Podľa názoru zúčastnenej osoby z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva záver, že v konaniach o ústavnej sťažnosti sa zásadne preskúmavajú len také právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo. V konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ešte stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky. Je pravdou, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti pripustil aj výnimky z tejto zásady, no išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením celého konania vo veci samej bolo ústavnou sťažnosťou napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie, ktoré je spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do základných práv alebo slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nebude môcť byť uplatnená neskôr, prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach.

15. Zúčastnená osoba zastáva názor, že napadnutým uznesením nedošlo k porušeniu ustanovení civilného sporového kódexu a postup súdu plne súladný so zákonom nespôsobil sťažovateľovi ujmu, keďže svoj nárok uplatnený žalobou bude môcť ako žalujúca sporová strana riadne zákonom stanoveným postupom preukázať v súdnom sporovom konaní, ktoré je vedené všeobecným súdom v prvej inštancii a kde žaloba žalobcu bude zákonom stanoveným spôsobom riadne prejednaná a o súdnej sporovej veci bude príslušným súdom meritórne rozhodnuté a z tohto dôvodu nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa ako žalobcu na spravodlivý proces. Je preto podľa zúčastnenej osoby namieste ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť.

III.3. Replika sťažovateľa:

16. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol:

17. Sťažovateľ poukazuje na to, že základnou námietkou v jeho ústavnej sťažnosti je práve tá skutočnosť, že žalovaný nepreukázal ani neosvedčil závažnosť dôvodov jeho zmeškania ani ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania.

18. Sťažovateľ totiž poukazuje na to, že neexistoval žiaden ospravedlniteľný dôvod na strane žalovaného, pre ktorý žalovaný zmeškal vyjadrenie k žalobe, ako aj pojednávanie vo veci 14. januára 2020.

19. Sťažovateľ nesúhlasí so záverom porušovateľa, že „*technická a programová vybavenosť žalovaného nie je predmetom tohto sporu.*“. Práve naopak, technická a programová vybavenosť žalovaného je najpodstatnejšia pre posúdenie ústavnej sťažnosti a dôvodu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, teda je predmetom tohto sporu a predmetom ústavnej sťažnosti, keďže práve touto vybavenosťou odôvodnil žalovaný svoj návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

20. Porušovateľ pritom mal skúmať pravdivosť tvrdení žalovaného, či žalovaný mal čiastočne nefunkčný počítač, a až následne rozhodnúť o zrušení rozsudku pre zmeškanie, resp. zamietnutí návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a v takom prípade postúpiť vec odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti rozsudku pre zmeškanie.

21. Sťažovateľ poukazuje na to, že prijatie tvrdenia porušovateľa, že technická a programová vybavenosť žalovaného nie je predmetom sporu, by znamenalo, že súd vôbec neskúma ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania a preukázanie tohto dôvodu a pri akceptácii tvrdenia porušovateľa by stačilo, aby ktorýkoľvek účastník súdneho konania len tvrdil, že mal nefunkčný počítač, a to práve v čase doručovania zásielok zo súdu. Súd by túto vybavenosť neskúmal a rovno by vyhovel návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a zrušil by tzv. kontumačný rozsudok.

22. Tvrdenie žalovaného, že mal pokazený počítač, aj to len čiastočne nefunkčný práve na doručovanie zásielok zo súdu, a nie zásielok z iných orgánov, evokuje domnienku, že ide o účelovo vymyslenú konštrukciu žalovaného v snahe dosiahnuť zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného. Rovnako sa možno domnievať, že v súčasnej dobe rôznych počítačových predajní a servisov by nemal byť problém zaobstarať si faktúru na opravu počítača aj bez skutočnej vady počítača a skutočne vykonanej opravy počítača, ktorú zrejme nedokáže žiaden subjekt objektívne preveriť, či sa uskutočnila. Sťažovateľ však zastáva názor, že len jednoduché predloženie takejto faktúry o oprave počítača nie je dostatočným dôkazom o existencii ospravedlniteľného dôvodu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

23. Žaloba podaná na okresnom súde v roku 2019 teda musela byť žalovanému doručená ešte v roku 2019, keď počítač nemal čiastočne nefunkčný. Žalovaný dôvodil tým, že nevedel o podanej žalobe z 18. júna 2019 a ani o predvolaní na pojednávanie 14. januára 2020 v elektronickej schránke, avšak opomenul uviesť, že sa nevyjadril ani k doručenej žalobe, ktorú riadne prevzal, čo je naplnením podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného, pričom podľa tvrdení žalovaného mal počítač nefunkčný a opravený bol až vo februári 2020.

24. Porušovateľ teda bez ďalšieho uveril tomu, že žalovaný si dal opraviť pre údajnú čiastočnú nefunkčnosť práve počítač, na ktorom mal prístup do svojej elektronickej schránky, pričom žalovaný nepreukázal ani to, aby mal prístup do elektronickej schránky len a len z tohto počítača. Sťažovateľ preto poukazuje aj na to, že žalovaný mal možnosť používať aj iný počítač pre potreby svojej elektronickej schránky, keďže tzv. čítačka je použiteľná v každom jednom počítači po nainštalovaní jednoduchého programu podľa postupu zverejneného na web stránke www.slovensko.sk. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovel.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

25. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho práva na spravodlivé súdne konanie je založená na jeho tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia. Okresný súd podľa sťažovateľa ústavne nesúladným výkladom § 277 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) porušil jeho označené právo podľa dohovoru.

26. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

27. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

28. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresného súdu sa uvádza, že žalovaný preukázal, že z dôvodu čiastočnej nefunkčnosti počítača nemal vedomosť o podanej žalobe a o predvolaní na pojednávanie, oprava počítača bola vykonaná 10. februára 2020. Okresný súd uzavrel, že žalovaný zmeškal pojednávanie z ospravedliteľného dôvodu. Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie bol podaný v zákonnej lehote, preto vydaný rozsudok pre zmeškanie súd zrušil, vychádzajúc z materiálneho vnímania spravodlivosti a práva strán na spravodlivý súdny proces.

29. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal z § 277 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak žalovaný z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalovaného tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie.

30. Ústavný súd v tejto súvislosti podporne poukazuje na odbornú literatúru a názory autorov komentára k Civilnému sporovému poriadku (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1001 až 1006.), ktorí konštatujú: «Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní... Skutkovým základom kontumačného rozsudku je žalobcom tvrdený skutkový stav – kontumačne sa vyhovie žalobcom tvrdenému nároku. Zákon výslovne nezdôrazňuje, či sa môže takto postupovať aj vtedy, ak žaloba trpí takými vadami, ktoré odôvodňujú ustáliť, že tvrdenia žalobcu nie sú dostatočne presvedčivé, alebo sú dokonca rozporné – skrátka, že za „normálnych okolností“ by mal žalobca v procese dokazovania problém spor procesne ustáť (vyhrať). Všetky tieto situácie pokrýva výraz „súd môže“ v hypotéze komentovaného ustanovenia; súd má teda možnosť zvážiť, či kontumačný rozsudok v tejto fáze (bez návrhu žalobcu a bez nariadenia pojednávania) vydá alebo bude v konaní pokračovať. Vo fáze pojednávania, ak žalobca za splnenia prezumovaných podmienok (§ 274) vydanie kontumačného rozsudku navrhne, súd možnosť takejto úvahy nemá a je povinný nasledovať prejav dispozičného princípu a žalobe kontumačným rozsudkom vyhovieť... Vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa tohto ustanovenia Civilného sporového poriadku tak pojmovo predpokladá, že postup podľa § 167 CSP bol dodržaný a žalovaný si tam uvedené povinnosti splnil – inak by súd kontumačným rozsudkom spravidla rozhodol už v tejto fáze konania (porovnaj komentár k § 273 CSP). Výnimočne však je možné aj to, že súd napriek nesplneniu povinností žalovaného podľa § 167 nevydá kontumačný rozsudok už vo fáze doručovania žaloby a nariadi pojednávanie. V takom prípade je však na procesnej ostražitosti žalobcu, aby navrhol vydanie kontumačného rozsudku – bez procesnej iniciatívy žalobcu nemožno k vydaniu tohto rozsudku prikrčiť. Súd nie je oprávnený žalobcu o tejto možnosti poučiť, lebo by tým neprimerane znevýhodnil jednu sporovú stranu (žalovaného) suplovaním aktivity druhej sporovej strany a porušil by tým princíp rovnosti zbrani (k tomu porovnaj články 6 a 9 CSP)... Rozsudok pre zmeškanie žalovaného možno v odôvodnených prípadoch zrušiť, a to oba jeho druhy (teda aj rozsudok podľa § 273, aj rozsudok podľa § 274 CSP). Ak žalovaný preukáže, že lehotu na vyjadrenie k žalobe zmeškal z ospravedlniteľných dôvodov (napr. pobyt v nemocnici, dlhodobý pracovný pobyt v zahraničí a pod.), môže zmeškaný úkon (vyjadrenie k žalobe) doložiť súdu spolu s návrhom na zrušenie kontumačného rozsudku... Existenciu ospravedlniteľného dôvodu zmeškania je žalovaný povinný preukázať listinnými dôkazmi... V prípadoch, keď bol kontumačný rozsudok vydaný na pojednávaní (§ 274 CSP), na ktorom sa nezúčastnil žalovaný, môže žalovaný za zákonom stanovených podmienok požiadať súd o zrušenie kontumačného rozsudku. Prvotným predpokladom na zrušenie kontumačného rozsudku je, že žalovaný zmeškal pojednávanie, na ktorom došlo k vyhláseniu kontumačného rozsudku, z ospravedlniteľného dôvodu. Tento ospravedlniteľný dôvod je žalovaný povinný preukázať, pretože bude predmetom posudzovania súdu.»

31. V konaní o zrušenie kontumačného rozsudku je všeobecný súd oprávnený posúdiť to, či okolnosti uvádzané a preukázané žalovaným (zistené všeobecným súdom) (ne)možno považovať za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe zo strany žalovaného či jeho neprítomnosti na pojednávaní. Príčina zmeškania lehoty na vyjadrenie či pojednávania žalovaným musí mať s ohľadom na povahu, nepredvídateľnosť, závažnosť, rozsah alebo z iných dôvodov aspekt ospravedlniteľnosti (k tomu pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo 26/2019 z 29. januára 2020).

32. «V prípade, ak má strana aktivovanú elektronickú schránku, súd musí prioritne doručovať do tejto elektronickej schránky, pričom doručovanie sa spravuje v takom prípade ustanoveniami zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), konkrétne § 29 až § 34 tohto zákona, ktorý v časti o elektronickej doručovaní má charakter špeciality k ustanoveniam Civilného sporového poriadku o doručovaní. Nie je na vôli strany sporu alebo iného zúčastneného subjektu, akou formou jej/mu súd bude doručovať písomnosti. Povinnosť doručovať písomnosti do elektronickej schránky je kogentne upravená a nezávisí od vôle strany či iného subjektu.» (HORVÁTH, E., ANDRÁŠIOVÁ, A., HENČEKOVÁ, S. *Civilný sporový poriadok Komentár*. 2. doplnené a prepracované vydanie. Wolters Kluwer SR s. r. o., 2018, s. 380.).

33. Pokiaľ okresný súd podľa § 105 ods. 1 CSP doručoval písomnosti do elektronickej schránky žalovaného podľa osobitného predpisu, t. j. zákona o e-Governmente, musí žalovaný dôvod, pre ktorý zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a) CSP, ako aj pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, preukázať ako adresát elektronickej úradnej správy domáhajúci sa rozhodnutia orgánu verejnej moci o neúčinnosti elektronickej doručenia podľa § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente, t. j., že objektívne nemohol prevziať elektronickej úradnú správu z dôvodu, ktorý nenastal na jeho strane alebo jeho pričinením [písm. a)], alebo na jeho strane nastali také dôvody, ktoré mu objektívne neznemožnili prevziať elektronickej úradnú správu, avšak takéto prevzatie by bolo spojené s nepomernými ťažkosťami, ktorých prekonanie od neho nie je spravodlivé požadovať [písm. b)]. Tým samozrejme nie je dotknuté oprávnenie žalovaného podať okresnému súdu osobitný návrh podľa § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente (I. ÚS 238/2019).

34. V napadnutom uznesení okresný súd ospravedlniteľný dôvod na zmeškanie lehoty na vyjadrenie a zmeškanie pojednávania identifikuje v konštatácii, že „z dôvodu čiastočnej nefunkčnosti počítača žalovaný nemal vedomosť o podanej žalobe a o predvolaní na pojednávanie.“.

35. Odhliadnuc od extrémnej strohosti, je uvedená konštatácia okresného súdu týkajúca sa „čiastočnej nefunkčnosti počítača“ žalovaného podľa názoru ústavného súdu nedostatočná, a tým aj ústavne neudržateľná. Miera voľnej úvahy všeobecného súdu nie je ani v prípade posúdenia ospravedlniteľnosti dôvodu zmeškania lehoty na vyjadrenie a zmeškania pojednávania neobmedzená. Uskutočňuje sa v hraniciach existujúceho právneho rámca a jednotlivých právnych noriem.

36. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd pri rozhodovaní o návrhu žalovaného neaplikoval citované ustanovenia Civilného sporového poriadku a zákona o e-Governmente týkajúce sa doručovania písomností do elektronickej schránky žalovaného, ako aj existencie ospravedlniteľných dôvodov na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného ústavne súladným spôsobom. Napadnuté uznesenie okresného súdu nie je presvedčivo odôvodnené, čo v konečnom dôsledku zakladá jeho ústavnú neudržateľnosť.

37. Námietky, ktoré sťažovateľ uplatnil v ústavnej sťažnosti, preto ústavný súd hodnotí ako opodstatnené. Okresný súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa a jeho prístup pri rozhodovaní o návrhu žalovaného nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

38. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením, ktorým okresný súd zrušil rozsudok pre zmeškanie č. k. 24 Cb 138/2019 zo 14. januára 2020, bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

39. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

40. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 680,74 eur.

41. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Náhradu trov konania ústavný súd priznal za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a replika k vyjadreniu okresného súdu) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2020 v sume 177 eur a za rok 2021 v sume 181,17 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2020 v sume 10,62 eur a za rok 2021 v sume 10,87 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) zvýšené o 20 % daň z pridanej hodnoty. Celková suma náhrady trov konania predstavuje sumu 680,74 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu. Pokiaľ si sťažovateľ uplatnil aj náhradu trov konania za repliku k vyjadreniu zúčastnenej osoby, ústavný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania za repliku k vyjadreniu zúčastnenej osoby z dôvodu, že právny zástupca sťažovateľa v tomto podaní v podstate iba

zopakoval skutočnosti už skôr uvedené v ústavnej sťažnosti a v replike k vyjadreniu okresného súdu, ktoré preto nemali vplyv na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej.

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2021

Libor DUĽA
predseda senátu